

Тема: Види квітників: клумба, рабатка, альпінарій, група.

Мета: навчальна: ознайомити учнів із видами клумб, квітників, їх формами; навчити учнів технології створення квітників та клумб;

розвивальна: залучити учнів до власної творчої розробки по створенню квітників та клумб;

виховна: виховувати бережливе ставлення до природи.

Тип уроку: комбінований

Матеріали: комп'ютер (для мультимедійної презентації), картинки та фото з видами клумб та квітників.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

Перевірка присутніх учнів на уроці, призначення чергових

II. Нервово-психологічна частина

Навесні вона в теплі
Проростає з - під землі.
Має стан стрункий та вроду
І дарує насолоду.

Яскраві пелюстки
І запах пречудовий.
Нам хочеться усім
Побачити їх знову.

Дихає, росте,
Гарно цвіте,
А ходити не може.

Влітку диво це знайду
В полі, в лісі і в саду.
Ці рослини кольорові
Запашні, такі чудові.
(Квітка)

III. Актуалізація опорних знань та вмінь учнів

1. Доповнити речення та навести приклади

а) Група рослин, які довго та гарно квітнуть, прикрашаючи наші клумби (з весни до пізньої осені) називається ... (однорічними)

б) Група рослин, більшість з яких в перший рік після висіву створюють розетку листя та декілька квіток, повністю розквітають і дають насіння тільки на другий рік, називається... (дворічними)

в) Група рослин, у яких щорічно надземна частина на зиму відмирає, а з весною відростають нові стебла, називається... (багаторічними)

2. Які основні роботи ми виконуємо на наших квітниках?

3. Які інструменти використовуємо для вирощування та догляду за квітами?

III. Мотивація навчальної діяльності

Перегляд мультимедійної презентації “Сучасні клумби та квітники”

Бесіда з учнями

- На вашу думку, чи важка справа створити такі чудові квітники, що ми бачили в презентації?
- Що повинна знати і вміти людина, яка бажає оформити клумбу чи квітник?

3. Висновок учителя.

- Оформити квітники біля під'їзду чи будинку доволі просто. Створити ж квітники за всіма правилами – задача з нелегких. Адже кожна рослина має свої особливості догляду. Тому для створення квітників, клумб необхідно мати певні знання про квіти, які використовують для оздоблення території; правила підбору їх до відповідних клумб; види клумб та квітників.

IV. Повідомлення теми та мети уроку

Учитель записує на дошці тему уроку, а учням повідомляє завдання для уроку

V. Вивчення нового матеріалу

Обов'язковим елементом зеленого будівництва являються квітники, в які входять клумби, рабатки, групи, поодинокі та інші посадки на фоні газону. Але в квітковому оформленні потрібно враховувати відповідні співвідношення, розміри. Надмірна насиченість парків, скверів, садків та інших об'єктів озеленення квітниками нерациональне і не завжди виправдане. При проектуванні квітника потрібно керуватись головним принципом – підпорядковувати квіткове оформлення загальній меті даного об'єкту озеленення, враховувати біля якого об'єкту його розбивають – чи меморіалу, скверу, адміністративної споруди, палацу і т. і. В такому випадку квітники повинні привертати увагу до архітектурної споруди і підкреслювати їх особливості.

Але може бути інша мета – створити у глядача гарний настрій завдяки красі квітів, їх кольору, формі, аромату, свіжості і неповторності. В такому випадку не оформлення підпорядковується архітектурному замислу, а навпаки архітектурні ансамблі і деталі зливаються в гармонії з квітами.

Для кращого виявлення всіх якостей квітів і других рослин, які використовуються в озелененні при створенні парків, садків, скверів і окремих квітників керуються такими класичними стилями: *регулярним* (геометричним, класичним, французьким) і *ландшафтним* (англійським, природним).

Створення квітників складається з проектування і перенесення проекту в натуру.

Під квітником розуміють площу призначену для оформлення різних об'єктів, на якій розміщені газони, доріжки, однорічні і багаторічні квітучі і декоративно-листяні рослини різної висоти, а також малі архітектурні форми. Квітники служать для короткочасного відпочинку і прикрашання ділянки і вони можуть бути різної форми – квадратної, овальної, округлої, прямокутної і т.д.

При створенні квітника слід керуватись такими правилами:

1. Самою яскравою, привабливою частиною квітника – клумба. Вона може бути облямівкою басейну, пам'ятника, або бути самостійним об'єктом.
2. Квіткові рисунки (фігури) не повинні бути мілкими, бо вони будуть погано виділяться. Краще робити крупний рисунок з простими обрисами.
3. Квіткові рисунки (фігури) повинні бути в невеликій кількості і відокремлені газоном.

2. При створенні квітника використовують різні форми квіткових насаджень: *клумби, рабатки, партер, орнаменти (арабески), групи, бордюри, масиви, альпінарії, рокарії, міксбордери і поодинокі посадки (солітери).*

Клумби – форма квіткового насадження, яка має різні геометричні контури з біль-менш однаковими розмірами в різних напрямленнях, виконана з більшим або меншим кутом нахилу від центру. Клумби створюють з невеликим підвищенням над поверхнею землі, газону, доріг. За формою клумби бувають круглі квадратні, прямокутні, овальні, зірчаті та ін. Розміри: від 0,75 до 7-20м в діаметрі, найбільш розповсюджені від 4 до 6м. Поверхню клумби завжди роблять випуклою під кутом 5-10°. На таких клумбах добре видно квіти і немає застою води. Розрізняють такі види:

1. **Килимові** – засаджені низькими квітучими або декоративно-листяними рослинами на одній висоті, часто на фоні газону або у вигляді рисунка.
2. **Квіткові** – які засаджують в основному більш крупними квітами з невеликою кількістю декоративно-листяних рослин, причому використовують літники, багаторічники, зимуючі і незимуючі рослини. Розрізняють *змінні і беззмінні* клумби. Змінні – де використовують однорічні декоративні рослини, що замінюють на протязі вегетаційного періоду (навесні – віола, незабудки, тюльпани, нарциси, а після них можна засадити петунію, айстри, левені ротики, .. Беззмінні – часто багаторічні декоративні рослини.

Рабатки (грядки) - форма квітника, яка являє собою видовжені ділянки землі у вигляді грядок, засаджених квітковими та декоративно-листяними рослинами. Другими словами рабатки – це квіткові грядки, які розміщені вздовж доріг, площ або будівель.

Рабатка має різну довжину і ширину в залежності від призначення та площі. Самі короткі – від 2-4 м, а довгі – до декілька сотень метрів. Ширина рабатки від 0,5 до 3-4 м. Найбільш розповсюджені – з шириною 1-1,25 м. Поверхня рабатки завжди рівна, ледь припіднята. До рабатов можна віднести стрічкові посадки шириною до 3м, з 5-8 рядами багаторічників або 8-12 рядами однорічників. Краї рабатки можна робити врівень з газоном або вище на 4-10 см.

За будовою рабатки бувають *односторонні (асиметричні)* та *двосторонні (симетричні)*. На перших високі рослини розміщують біля огорож, фасадів будинків. Двосторонні же в основному в центральній частині квітника. Дуже довгі рабатки можуть бути *приривними*, розбиті на короткі відрізки і *неприривними*. Часто приривні приривають квадратними або круглими клумбочками, доріжками, великомірними рослинами ... В практиці найчастіше приривають кущовими чи штамбовими трояндами, низькорослими формами хвойних рослин.

Група – це одна з форм квітника, де висаджується невелика кількість рослин одного виду чи сорту. Для груп використовуються здебільшого високорослі як квітучі так і декоративно-листяні рослини однорічні або багаторічні рослини, кущі або дерева, які висаджуються зближено. Група може бути висаджена на фоні газону, або бути елементом квітника.

Групи бувають: 1) *пристінні* – для декорування стін, стовбурів дерев, туалетів, загорож, непривабливих місць. Для цього використовують високорослі рослини з декоративним листям (кліщевидна, декоративна конопля, дивина)

2) *вільно ростучі*, висаджені на газоні у вільній композиції; для цих груп використовують рослини різної висоти.

Число висаджених повинно бути не менше 3-5. Досить часто біля груп зі сторони, яка добре проглядається висаджують низькорослі рослини.

Найчастіше група складається з одновидових посадок, але в останній час все частіше використовують декілька (2-3), які поєднуються між собою по висоті, кольору листками та яскравими квітами подалі, де вони проглядаються здалеку.

Альпінарій – кам'янистий сад або гірка, штучно створена споруда, яка імітує альпійський ландшафт. В альпінарії в єдиному комплексі повинні поєднуватись краса каменя і рослин – однорічників. Багаторічників, кущів. Як правило це ділянки площею від 2 до 200 м² і висотою від 0.5 до 10 м.

Альпінарій здебільшого використовується в парках ландшафтного стилю. Являючи собою куточок що відображає гірський кам'янистий ландшафт. Одночасно з використанням каменя в альпінарій доречно включати воду у вигляді джерела або водоспаду.

Альпінарій споруджують з осені. До весни закінчується осадка ґрунту. На гравійну дренажну основу насипають пагорб землесуміші з родючої дернової землі з торфом, крупнозернистим піском і мілким гравієм. Після чого цей пагорб обкладають камінням різного розміру і форм, але бажано одної породи (вапняк, граніт, базальт) Рослини висаджують весною, здебільшого зимостійких альпійської флори.

Фізкультхвилинка

Ми учились, ми трудились.
І, напевно вже стомились.
Тож, давайте для розрядки,
Зробим кілька вправ зарядки.
Раз!- підняли руки вгору.
Два!- нагнулися додолу.
Три!- повернулись вправо,вліво,
На «чотири» - раз присіли.
Похитали головою,
Ще й притупнули ногою.
Пальчиками повертіли.
І за парти тихо сіли.

ПІДБІР РОСЛИН.

При створенні будь-якої форми квітника дуже велике значення має правильний підбір рослин, знання їх біологічних особливостей, агротехніки вирощування і володіти художнім смаком.

Підбір рослин по висоті. Якщо в центрі клумби немає пам'ятника чи іншої архітектурної споруди, то висаджують високу ефектну рослину (агава, пальма, штамп), а до окраїни висаджують рослини меншої висоти і закінчують краї клумби самими низькорослими. При такому розміщенні рослини не закривають одна одну і достатньо декоративні.

Підбір рослин за часом цвітіння. Асортимент рослин по можливості підбирають з таким розрахунком, щоб через дві неділі після посадки рослин на клумбах вони зацвіли, починаючи з ранньовесняних – до пізньоосінніх видів.

Підбір рослин по кольору квітів або листя. При цьому керуються такими правилами:

- 1) законом контрасту кольорів;
- 2) законом гармонії кольорів;
- 3) значенням нейтральних відтінків.

1. *Закон контрасту кольорів*

Сонячне світло, дає основні кольори: червоний – оранжевий – жовтий – зелений – синій – фіолетовий. Найбільш гарні поєднання: червоний з зеленим, оранжевим, синім і жовтий з фіолетовим. Це відповідає закону контрасту кольорів. Одночасно вважається, що червоний, оранжевий і жовтий – це найбільш *активні*, або *теплі* кольори, причому оранжевий самий гарячий. Зелений, синій і фіолетовий – кольори *пасивні*, *холодні*, із них синій самий холодний, такі кольори надають квітнику строгість. Щоб пом'якшити різкий контраст інколи між групами висаджують рослини нейтральних тонів чи відтінків (білий, чорний і сірий).

2. *Закон гармонії кольорів означає* поступове збільшення чи зменшення інтенсивності кольору того чи іншого відтінку. Керуючись цим законом, можна при посадці рослин на клумбі використовувати будь-який колір квітів але з різною інтенсивністю. Якщо інтенсивність кольору зростає до центру клумби, наприклад від світло рожевого до рожевого, світло-червоного, а центр яскраво-червоний, то ця клумба має значно кращий вигляд, чим при зниженні інтенсивності кольору від краю до середини.

3. *Значення нейтральних кольорів.* Нейтральні кольори – чорний, білий, сірий, вони часто використовуються в оформленні квітників. Рослин чорного кольору практично в природі не існує (найбільш подібно до чорного – віола, колеус), білі і сірий колір досить часто зустрічається. Білі і сірі кольори добре видно здалека і квітник з ними має розкішний вигляд. Їх також використовують для пом'якшення різких поєднань. Особливо білий колір згладжує дисгармонію, наприклад червоного і фіолетового, а чорний навпаки – посилює і підкреслює яскравість забарвлення.

ЗАКЛАДАННЯ КВІТНИКА

З кінця квітня – початок травня після нанесення контура квітника на площу, приступають до підготовки ґрунту. Спочатку вносять добрива: органічні 40-60 т на 1 га, фосфору 90-120 і калію 75-90 кг на 1 га. Після цього перекопують ґрунт на глибину 18-25 см, не виходячи за межі клумби чи інших форм квітника. Щоб покращити поверхневий шар ґрунту, привозять спеціально підготовлений садовий ґрунт: 2 частини дернової землі, 1 частина перегною, 1 частина листової землі. Рівномірно перекопують і вирівнюють.

Через дві неділі як ґрунт осяде, наносять рисунок. Підготовку розсади квітів до посадки починають в залежності від біологічних особливостей рослин (січень, лютий, березень, квітень). В нашій зоні до посадки розсади приступають тоді, коли минає загроза заморозків.

Розбивка квітника в натурі складається з перенесення проекту з паперу на учасок. Для розбивки квітника необхідні наступні інструменти: рулетка, великий транспортир, трикутники, циркуль дерев'яний до 2 м, кілки, кілочки від 0,25 до 0,5 м, палка з наконечником, шнур, мотузки.

Спочатку відбивають основні лінії доріг, доріжок, рабатов, їх ширину, помічаючи лінії крейдою, вапном. Потім висаджують поодинокі великоміри, а вкінці висаджують трав'янистий рослинний матеріал.

Улаштування доріжок та майданчиків

Ширина доріг та доріжок залежить від розмірів ділянки, відвідування даного квітника і коливається від 0,5м (пішохідні) до 3-4м, а інколи складає 6-10м. В скверах, на бульварах і др. Доріжки менше 2м робити не можна.

Доріжки повинні бути твердими, швидко висихати після дощу, не заростати бур'янами. Основні типи: асфальтові, ґрунтові, плиточні, гравійні, бруківочні.

Ефектно висаджувати по бокам доріжок низькорослі кущові бордюри, рабатки або квіткові бордюри.

Літній догляд за ними заключається у вирівнюванні підрізки країв газону, знищенню бур'янів, прибирання сміття.

VI. Практична робота: “Добір квітів з урахуванням їх видів та призначення, клімату, пір року”

VII. Підсумок уроку

1. Аналіз практичної роботи.
2. Визначення та корекція помилок учнів під час виконання практичної роботи.
3. Оцінювання результатів роботи учнів.

VIII. Домашнє завдання

Створити макет квітника для школи, з переліком назв квітів, що висаджуватимуться.